

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 234/2023-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Dudíša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], toho času v [REDAKOVANÉ], zastúpeného matkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorá je zastúpená advokátskou kanceláriou AK PITOŇÁKOVÁ, s. r. o., Slovenská 5B, Prešov, IČO 53 584 139, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Zuzana Pitoňáková, proti postupu Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 39/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 39/2022 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prednostné a urýchlené rozhodnutie o jeho sťažnosti proti vzatiu do väzby podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré **j e** mu Krajský súd v Prešove **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajský súd v Prešove **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **796,28 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti

1. Sťažovateľ a jeho zákonná zástupkyňa sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 3. apríla 2023 domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tp 156/2022 a postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 39/2022

(ďalej len „napadnutý postup krajského súdu“). Sťažovateľ a jeho zákonná zástupkyňa si uplatnili primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že 5. decembra 2022 prokurátor navrhol vziať sťažovateľa do väzby, o čom rozhodol okresný súd uznesením č. k. 6 Tp 156/2022 zo 6. decembra 2022 tak, že sťažovateľa do väzby vzal. Sťažovateľ je mladistvý, má 17 rokov a k obmedzeniu jeho osobnej slobody došlo ešte 3. decembra 2022. Proti predmetnému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ 14. decembra 2022 sťažnosť, ktorá bola spolu so súdnym spisom predložená krajskému súdu 28. decembra 2022. Krajský súd o tejto sťažnosti rozhodol uznesením č. k. 3 Tpo 39/2022 zo 4. januára 2023, ktorým ju zamietol. Toto rozhodnutie bolo ale sťažovateľovi doručené až 1. februára 2023 a jeho právnemu zástupcovi až 3. februára 2023.

3. Sťažovateľ vypočítal, že od obmedzenia jeho osobnej slobody do predloženia jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu krajskému súdu uplynulo 26 dní a od predloženia sťažnosti krajskému súdu do doručenia uznesenia krajského súdu sťažovateľovi uplynulo 36 dní. Takáto dĺžka rozhodovania podľa sťažovateľa nezodpovedá povinnosti súdov rozhodovať o väzbe urýchlene. Krajský súd síce rozhodol na neverejnom zasadnutí v zákonom stanovenej lehote 5 pracovných dní, avšak iba doručovanie písomného vyhotovenia uznesenia krajského súdu sťažovateľovi trvalo ďalších 28 dní a doručovanie tohto rozhodnutia jeho obhajcovi trvalo až 30 dní. Sťažovateľ zdôraznil, že v čase vzatia do väzby mal iba 17 rokov a 2 mesiace a aj táto okolnosť je podľa jeho názoru relevantná pre posúdenie dĺžky a urýchlenosti rozhodovania o jeho väzbe.

4. Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v celkovej výške 3 000 eur, z toho sumu 1 200 eur od okresného súdu a sumu 1 800 eur od krajského súdu z dôvodu neoprávneného zásahu do práva na osobnú slobodu a z dôvodu veľkého strachu a úzkosti, ktoré musel ako mladistvá osoba vo väzbe pri čakaní na právoplatné rozhodnutie o svojej sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby znášať.

5. Ústavný súd dožiadaním na okresnom súde zistil, že sťažovateľ a ani jeho obhajca neboli prítomní na neverejnom zasadnutí 4. januára 2023, na ktorom krajský súd rozhodol o zamietnutí sťažovateľovej sťažnosti proti jeho vzatiu do väzby a krajský súd toto rozhodnutie expedoval až 31. januára 2023.

II.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

6. Ústavný súd predmetnú ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 234/2023-13 z 26. apríla 2023 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v časti pre namietané porušenie základného práva na prednostné a urýchlené rozhodnutie o sťažnosti proti vzatiu do väzby podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy napadnutým postupom krajského súdu prijal na ďalšie konanie. Zároveň vo zvyšnej časti túto ústavnú sťažnosť odmietol.

7. Ústavný súd následne výzvou z 2. mája 2023 vyzval predsedníčku krajského súdu, aby sa vyjadrila k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti. Predsedníčka krajského súdu vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 29. mája 2023 pripustila, že dĺžka rozhodovania krajského

súdu bola v predmetnom prípade hraničná, no poukázala na zložitosť tejto veci, ako aj celkovú zaťaženosť sudcov a nedostatočné personálne obsadenie príslušného súdneho oddelenia. Vo vzťahu k sťažovateľom navrhovanej výške finančného zadostučinenia poukázala na skúsenosti sťažovateľa s trestným procesom, a preto navrhla, aby ho ústavný súd nepriznal, resp. priznal maximálne vo výške 500 eur. K vyjadreniu predsedníčky pripojila svoje vyjadrenie aj predsedníčka senátu rozhodujúceho na krajskom súde v napadnutom konaní. Táto tiež poukázala na skutkovú zložitosť veci, keď v čase do podania návrhu na vzatie obvinených do väzby boli okrem týchto troch obvinených vypočítaní aj piati maloletí poškodení (približne 100 strán súdneho spisu v čase rozhodovania krajského súdu) a sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal aj rozpory v ich výpovediach. S týmito námietkami sa musel krajský súd vysporiadať, preto trvalo vyhotovenie jeho rozhodnutia v napadnutom konaní dlhšie. V tomto kontexte poukázala sudkyňa aj na predošlé odsúdenia sťažovateľa, resp. jeho trestné veci vedené na okresnom súde pod sp. zn. 15 T 31/2020 a sp. zn. 5 T 92/2020, hoci dosiaľ neboli právoplatne skončené, no aj napriek tomu vyvodila, že nejde o prvé vyšetrovanie sťažovateľa týkajúce sa závažných trestných činov. Okrem toho poukázala sudkyňa tiež na svoju zaťaženosť, ako aj na to, že krajský súd rozhodoval v období Vianoc a Nového roka.

8. Po doručení vyjadrenia okresného súdu ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby v prípade, ak by to sťažovateľ považoval za potrebné, zaujala stanovisko k vyjadreniu krajského súdu, ktoré jej v prílohe zaslal. V podaní doručenom ústavnému súdu 9. júna 2023 právna zástupkyňa sťažovateľa zdôraznila, že sťažovateľ dosiaľ nebol právoplatne odsúdený, a zároveň uviedla, že ani opakované páchanie trestnej činnosti a ani závažnosť tejto trestnej činnosti nemôžu byť dôvodom, aby súdy porušovali základné právo sťažovateľa na prednostné a urýchlené rozhodnutie o jeho sťažnosti proti vzatiu do väzby. Právna zástupkyňa sťažovateľa sa nestotožnila ani s tvrdením, že vo veci sťažovateľa išlo o skutkovo zložitú vec, pretože krajský súd rozhodol o väzbe sťažovateľa v lehote piatich pracovných dní a len následné vyhotovenie a doručovanie tohto rozhodnutia trvalo ďalších 30 dní. Pritom z povahy veci vyplýva, že príslušný senát krajského súdu mal preštudovať príslušný súdny spis pred samotným rozhodnutím, a nie až po ňom. Právna zástupkyňa sťažovateľa si zároveň uplatnila náhradu trov konania navýšenú o daň z pridanej hodnoty, t. j. spolu v sume 796,28 eur.

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s podaniami účastníkov dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno v tomto prípade očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napadnutým postupom krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prednostné a urýchlené rozhodnutie o jeho sťažnosti proti vzatiu do väzby podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy.

11. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane uvádza, že právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy môže byť porušené aj tým, že orgány činné v trestnom konaní nepostupujú v trestnom konaní v čase, keď je obvinený vo väzbe, s osobitnou starostlivosťou a urýchlením (II. ÚS 55/98). Právo na súdnu ochranu v súvislosti s periodickým skúmaním dôvodnosti väzby,

ako aj právo na urýchlené skúmanie dôvodnosti väzby tvoria integrálnu súčasť základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy.

12. V rozhodnutiach, v ktorých sa ústavný súd zaoberal požiadavkou urýchleného rozhodnutia o zákonnosti väzby v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, uvádza, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o väzbe nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (napríklad III. ÚS 255/03, III. ÚS 345/06, II. ÚS 353/06).

13. V napadnutom postupe krajského súdu je bezprostredne viditeľné, že hoci o sťažnosti sťažovateľa proti jeho vzatiu do väzby rozhodol meritórne do piatich pracovných dní od predloženia tejto sťažnosti krajskému súdu (28. december 2022 – 4. január 2023), následne vyhotovenie a doručenie tohto rozhodnutia trvalo neprípustných 28 dní (doručenie sťažovateľovi), resp. 30 dní (doručenie jeho právneho zástupcovi). Ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že maloletý sťažovateľ a ani jeho vtedajší právny zástupca neboli prítomní na neverejnom zasadnutí 4. januára 2023, keď bolo toto rozhodnutie vyhlásené. V uvedenom kontexte dĺžku vyhotovovania rozhodnutia a jeho doručovanie nie je možné vyhodnotiť inak ako nečinnosť krajského súdu trvajúcu týždne, ktorá v tomto prípade predstavuje porušenie základného práva sťažovateľa na prednostné a urýchlené rozhodnutie o jeho sťažnosti proti vzatiu do väzby.

14. Vo vzťahu k výhradám predsedníčky krajského súdu a predsedníčky senátu rozhodujúceho v príslušnej veci týkajúcim sa zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že ak mal príslušný súdny spis v čase rozhodovania krajského súdu 100 strán, to bez ďalšieho neindikuje skutkovú zložitost' veci. Ústavný súd vo svojej judikatúre uznal, že skutková zložitost' veci môže byť aspektom, ktorý ovplyvňuje posudzovanie neodkladnosti rozhodovania o väzbe, ale táto je definovaná rádovo tisíckami strán súdneho spisu v čase rozhodovania súdu (napríklad 4000 strán súdneho spisu, ako uviedol ústavný súd napr. v sp. zn. II. ÚS 177/2016). Čo sa týka potreby vysporiadať sa s rozporom vo výpovediach, ako ich mal namietat' sťažovateľ, v tomto ústavný súd dáva za pravdu právnej zástupkyni sťažovateľa, ktorá podotkla, že sa s nimi krajský súd musel vysporiadať už pred vyhlásením príslušného rozhodnutia, a nie až po jeho vydaní, pričom nečinnosť krajského súdu nastala až po vydaní tohto rozhodnutia.

15. Ústavný súd ešte dodáva, že nadmerná zaťaženosť sudcov, resp. organizačno-personálne problémy konkrétneho súdu nemôžu v žiadnom prípade ospravedlniť nečinnosť súdu počas rozhodovania o väzbe. Rovnako základné právo sťažovateľa na prednostné a urýchlené rozhodnutie o jeho sťažnosti proti vzatiu do väzby neovplyvňuje ani okolnosť, že ide o sťažovateľa, ktorý má hoci aj extenzívne skúsenosti s trestným procesom.

16. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že postup krajského súdu vo veci sťažovateľa nerešpektoval požiadavku prednostného a urýchleného rozhodovania o väzbe vyplývajúcu z čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

IV. Primerané finančné zadosťučinenie

17. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

18. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne ak porušenie príslušného základného práva už nie je možné napraviť (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

19. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Zároveň sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pociťovanej z dôvodu porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou.

20. Zohľadňujúc predovšetkým charakter a intenzitu porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy napadnutým postupom krajského súdu, ústavný súd dospel k záveru, že len vyslovenie porušenia základného práva v danom prípade nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané v sume 1 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu)

V. Trovy konania

21. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 796,28 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

22. Ústavný súd priznal právnej zástupkyňi sťažovateľa náhradu trov konania v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 3 úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, replika k vyjadreniu predsedníčky krajského súdu). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2023 v sume 208,67 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2023 v sume 12,52 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Uvedené sumy sú navýšené o 20 % daň z pridanej hodnoty vo výške 132,71 eur.

23. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

24. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu